

ویژه‌نامه طنز راه‌راه
را در شماره امروز
بخوانید

صفحات ۵ و ۶ و ۱۲

VATANEMROOZ.IR

روزنامه صبح ایران

عصای آمریکا

VATAN-E-EMROOZ ■ Vol. 10 ■ No. 2446 ■ Wed. May. 23, 2018 ■ ISSN: 2008-2886

۱۱۷۹ سال و ۱۷۷ روز گذشت

چهارشنبه ۲ خرداد ۱۳۹۷ ■ ۷ رمضان ۱۴۳۹ ■ ۲۳ مه ۲۰۱۸ ■ سال دهم ■ شماره ۲۴۴۶ ■ ۱۶ صفحه ■ ۱۰۰۰ تومان

خطاب به وزیر خارجه آمریکا

روحانی: چه کاره هستی برای ایران و جهان تصمیم‌گیری؟

صفحه ۲

تیتراهای امروز

چرا حسین موسویان، دیپلمات سابق و نزدیک به حسن روحانی، همچنان با آمریکا و اروپا خواستار انجام برجام منطقه‌ای است؟

مهره مشکوک!

ورود یگان‌های امنیتی سوریه به بزمک و حجر الاسود

پروژه سقوط دمشق اسقاط شد

نخست وزیر هند و رئیس جمهور روسیه به ترامپ درس شطرنج دادند

آچمز کردن تحریم‌های آمریکایی

نگاهی متفاوت به لیست تیم ملی

استاد جنگ روانی

صفحه ۱۴

دیدگاه

کازرون‌ها محصول

چه مکانیسمی هستند؟

صادق فرامرزی

۱- نسبت میان «رأی عمومی» و «منافع عمومی» همواره از مهم‌ترین و چالشی‌ترین مباحث میان اندیشمندان و فلاسفه سیاسی در طول تاریخ بوده است. پاسخ به این پرسش که کدام شکل حکمرانی توانایی به حداکثر رساندن منافع عمومی را داراست حجم عمده تمام جدل‌ها و مناظرات سیاسی در قرن‌های متمادی بوده که هیچگاه نیز به جوابی واحد نرسیده است. چه آنان که با این استدلال که مردم به عنوان منتفعان اصلی قدرت قطعاً بیشترین صلاحیت را برای انتخاب حاکم دارند، منادیان حمایت از مردمسالاری شدند و چه آنان که میان‌رای مردم و منافع مردم شکافی عظیم را تصور می‌کردند و از این‌باب ادعای آن را داشتند که لزوماً رای عمومی منفعتمندی را تضمین نخواهد کرد، همگی بر این مسأله تأکید داشتند که شیوه و سیستم حکمرانی فارغ از انواع متعدد آن باید در جهت و راستای منافع عمومی تعریف شود و حتی‌الامکان هیچ چیز حتی رای عمومی نباید به عنوان سدی برابر منافع عمومی تعریف شده و زمینه‌ساز به خطر افتادن دستاوردهای جمعی یک جامعه شود.

با این مقدمه می‌توان چنین گزاره‌ای را به عنوان پیش‌فرضی ثابت و مقبول پذیرفت که هرگاه راه دستیابی به رای مردم در جهتی خلاف منافع عمومی همان مردم تعریف شود ما با بحرانی متناقض میان هدف و وسیله حکمرانی مواجه خواهیم شد، به بیان دیگر هر گاه کسی با تمسک به سیستم مردمسالاری به مثابه «وسایله‌ای» برای رسیدن به منافع جمعی در راهی خلاف «هدف» نهدایی که همان منافع جمعی باشد گام بردارد، کارویژه اصلی یک سیستم را تبدیل به ضد خود کرده است. با چنین نگاهی می‌توان سیستم موجود را در آستانه یک تهدید همه‌جانبه تصور کرد که در آن عده‌ای می‌کوشند با تحریک هر آنچه توانایی کسب موقت رای عمومی را فراهم می‌آورد، به سمت و سویی گام بردارند که خلاف منافع عمومی یک جامعه است. این خطر هر چند خطری مشهود و نسبتاً پذیرفته شده است اما متأسفانه به همان میزان گریزناپذیر نیز جلوه می‌کند و غالب اندیشمندان آن را به عنوان زاینده‌ای طبیعی در کالبد مردمسالاری به رسمیت شناخته‌اند.

ادامه در صفحه ۴

آیا مسأله ارائه تضمین‌های اقتصادی به ایران در برابر تحریم‌های آمریکا برای سران قاره سبز موضوعیت دارد؟

تله دیپلماتیک اروپا

■ کاخ سفید صراحتاً از تروئیکای اروپایی خواسته است به جای «ارائه تضمین‌های اقتصادی به ایران»، زمیننه را برای چینش «میز جدید مذاکره با ایران» فراهم کند. این خواسته با استقبال صدراعظم آلمان و رئیس جمهور فرانسه روبرو شده است

■ تأییدات اخیر مکرون و مرکل بر «بسط توافق هسته‌ای با ایران» به موضوعات موشکی و منطقه‌ای نشان می‌دهد تروئیکای اروپایی به واشنگتن تعهد داده ضمن گذار از «نسخه فعلی توافق هسته‌ای» زمیننه را جهت شکل دهی توافقی بشدت محدودکننده علیه ایران مهیا کند

یک مرور ساده بر اظهارات دیپلمات‌های اروپایی نشان می‌دهد دغدغه اصلی اروپاییان در برهه زمانی فعلی، «حضور دوباره آمریکا در توافق» است، حتی اگر این مسأله به قیمت تغییر توافق پیشین هسته‌ای وضع محدودیت‌های تازه علیه کشورمان تمام نشود! به عبارت بهتر، در این معادله، دغدغه‌ای به نام «حفظ توافق هسته‌ای بدون آمریکا» برای حفظ برجام متوجه رویکرد ریاکارانه و مژورانه کشورهای اروپایی در قبال برجام و دروغین بودن ادعای حفظ توافق هسته‌ای (به صورت موجود) از سوی آنها خواهیم شد. به تبع این مسأله، ادعای تروئیکا و دیگر بازیگران اروپایی مبنی بر اعطای تضمین‌های برای اعتباری و بانکی برای حفظ برجام نیز صالت ندارد.

آنچه مسلم است اینکه دستگاه دیپلماسی و سیاست خارجی کشورمان باید مراقب «تله دیپلماتیک» کشورهای اروپایی و در راس آنها ۳ کشور انگلیس، آلمان و فرانسه باشد. اتخاذ هر گونه مواضع خوشبینانه و ساده‌انگارانه نسبت به طرف اروپایی، نه تنها ما را در این تله دیپلماتیک خواهد افکند، بلکه امکان خروج دوباره ما از این وضعیت را نیز دشوار خواهد کرد. بدون شک هر اندازه زمان بگذرد، ابعاد و جزئیات بازی مشترک آمریکا و اروپا در تقابل با برجام، شفاف‌تر خواهد شد. با این حال، دستگاه دیپلماسی ما باید بازی طرف مقابل را به گونه‌ای هدایت کند که خود به صورت ناخواسته به جزئی از آن تبدیل نشود!

وزیر خارجه آمریکا، در این سخنان آدرس‌ها و نشانه‌هایی جدید هر چند تخیلی تحت عنوان شروط «انعقاد توافق جدید» با ایران اعلام کرد. در این معادله، تروئیکای اروپایی صرفاً نقش کاتالیزوری را بر عهده دارد که وظیفه‌اش، تسریع خواسته‌ها و اهداف ایالات متحده در تقابل با ایران است. بدیهی است در این معادله، خبری از اعطای تضمین‌های واقعی در قبال حفظ برجام متوجه آینده شده از صورت پازل مشترک چیده شده از سوی آمریکا و تروئیکای اروپایی در تقابل با کشورمان ناقص خواهد ماند! همان‌گونه که اعلام شد، آنچه امروز در صحنه روابط بین‌الملل و درباره برجام شاهد آن هستیم، یک بازی تاکتیکی و مقطعی نبوده، بلکه جزئی از یک بازی هدفمند، مدت‌دار و مشترک از سوی آمریکا و اروپاست. متعاقباً باید این نکته را مدنظر قرار داد که «خروج آمریکا از برجام» جزئی از این بازی بوده: نه «انتهای بازی»!

اخیراً روزنامه «ولت ام سونتاگ» چاپ برلین، به نقل از منابع و دیپلمات‌های اروپایی درباره مذاکرات جدید با ایران بر سر انعقاد توافقی جدید نوشت: «رسیدن به توافقی جدید که در حین حفظ مفاد هسته‌ای مندرج در برجام فعالیت‌های ایران در زمینه موشک‌های بالستیک را محدود کند، می‌تواند ترامپ را برای رفع تحریم‌ها علیه ایران متقاعد کند! لازم است ما از نام «توافق هسته‌ای» و «دستگاه دیپلماسی» فاصله بگیریم و چند بند دیگر به آن اضافه کنیم. فقط این کار پربندت ترامپ را مجاب خواهد کرد دوباره با برداشتن تحریم‌ها موافقت کند!»

جدید» با تهران شکل گرفته است. کاخ سفید صراحتاً از تروئیکای اروپایی خواسته است به جای «ارائه تضمین‌های اقتصادی به ایران» و «تلاش برای حفظ سند فعلی توافق هسته‌ای»، زمیننه را برای چینش «میز جدید مذاکره با ایران» فراهم کند. این خواسته پمپینو، باره از «دیپلماسی قوی» برای حل مشکلات با راه‌های مسالمت‌آمیز «بدون شلیک حتی یک گلوله» سخن گفت. هم‌اکنون ایالات متحده آمریکا رسماً از توافق هسته‌ای با ایران خارج شده و ظاهراً هیچ نامی از واشنگتن در مذاکرات هسته‌ای میان ایران و اعضای ۴+۱ وجود ندارد. از سوی دیگر، تروئیکای اروپایی نیز در حال تلاشی سخت و طاقت‌فرسا (ا) برای مقابله با تحریم‌های ثانویه آمریکا در قبال ایران است. سوال اصلی اینجاست: جای دیپلماسی قوی و خاصی که پمپینو در قبال ایران به آن اشاره کرده است، در چنین معادله‌ای کجاست؟ آیا واقعا ایالات متحده از معادلات برجام حذف شده است یا مشغول اداره بازی خود به شیوه‌ای دیگر است؟

۱- بر خلاف آنچه در ظاهر تصور می‌شود، آمریکا امکان مشغول هدایت و مدیریت فضای پس از خروج کاخ سفید از توافق هسته‌ای است. به عبارات دقیق‌تر، نه تنها واشنگتن از معادلات برجام حذف نشده، بلکه در حال ادامه بازی خود: آن هم در قالب نوعی «دیپلماسی پنهان» و پیچیده است. اخیراً کاخ سفید رسماً اعلام کرد میان مایک پمپینو و وزرای خارجه ۳ کشور آلمان، انگلیس و فرانسه رایزنی‌هایی بر سر «انعقاد توافق

یادداشت امروز

دولت‌داری اشتباهی!

امیر استکی

از سال ۹۲ و متعاقب انتخاب دولت اعتدال، در ده‌ها یادداشت و تحلیلی که به مناسبت‌های مختلف در این نشریه چاپ شد به استراتژی و چارچوب ساده‌ای که «نخبگان نوحافظه‌کار» برای اداره کشور در ذهن خود پروراند بودند اشاره شد. چارچوب ساده‌لوحانه و خوشبینانه‌ای که مانند همه راه‌های کلی و شبه‌علمی، راه را بر دیگر آلترناتیوها و راه‌های موزی ممکن بسته بود. هنوز ذهن دولتمردان با واقعیت‌هایی که به آن حمله‌ور شده‌اند هم حتی تغییر نکرده است و گمان‌کن چشم به این دارند که همان فرمول ساده با اندکی گسترش در ورودی‌هایش، به خروجی مطلوب برسد. خروجی، چیزی شبیه وضعیتی است که قاجارها برای سال‌ها در ایران ایجاد کردند و از مزایای حکمرانی بهره‌بردار ولی ملت از مزایای داشتن حکومت جز اولیات ناچیز، بهره‌ای نداشتند. برداشت عمده ایرانیان از دولت قاجار، ناکارآمدی و ناشیستگی و بر باد دادن بخش‌هایی از کشور است.

اما سیاق مملکت‌داری نوحافظه‌کاران بسیار شبیه همان راهی است که قاجارها رفتند و در نهایت با دست رفتن عرصه‌های وسیعی از کشور و ظهور یک سیاستمدار مستبد و خونریز به پایان رسید. سبک قاجارها در اداره کشور بر مبنای کنترل تعارضات و هدایت آنها در راستای خنثی کردن یکدیگر و ایجاد یک فضای میانی امن برای بهره‌مندی بدون دردسر خاندان سلطنتی از مواهب قدرت بود. بروکراسی بسیار کوچک و کم‌خرج که عمده موجب خود را به طور مستقیم از مردم وصول می‌کرد اما تفوات اصلی دولت کنونی با قاجارها در همین خرج و مخارج حکومتاری است. هر چقدر خرج مملکت‌داری برای قاجار کم و منابع باقیمانده برای پرداخت مواجب مادام‌العمر حلقه محدود حاکمان فراوان بود اما در ایران امروز، بودجه جاری تقریباً تمام منابع دولت را می‌بلعد و نخبگان کنونی به جد دنبال کوچک‌سازی و کم‌هزینه کردن اداره بروکراسی کشورند و این را نه بر اساس میل وافر به تجهیز منابع در راستای هدایت پروژه توسعه اقتصادی، بلکه برای ایجاد یک محیط بی‌معارض برای ادامه حکومت بی‌دردسر خود می‌خواهند. برجام از چنین میلی نشأت گرفت و بنا منهدم کردن همه امکان‌های پیش روی کشور برای گفت‌وگو درباره دیگر راه‌های مواجهه با وضعیت تحریم‌ها، به سرانجام رسید و با تپی کردن دست‌های ایران از بسیاری استعدادهای قابل عرضه در چانه‌زنی با قدرت‌های جهانی پایان یافت.

۱۱ مرداد ۹۴ جناب روحانی اینگونه اظهار نظر کردند: «به روزی می‌رسیم که رسماً لنو همه تحریم‌ها اعلام می‌شود و همه مراحل قانونی را پشت سر گذارده و اقداماتی را که باید انجام دهیم، آغاز می‌کنیم و ان‌شاءالله ظرف حدود یک ماه اقدامات خود را انجام می‌دهیم و از آن پس هم آن اقدامات را تأیید می‌کنیم و عملاً لنو تحریم‌ها به اجرا در می‌آید. با لنو این تحریم‌ها فضا عوض می‌شود، سرمایه و تکنولوژی به کشور می‌آید و دست ما برای فروش نفت باز می‌شود». به روشنی همان رؤیادگی در این اظهار نظر به چشم می‌خورد. به شکل ساده، برنامه هسته‌ای را تعطیل می‌کنیم، تحریم‌ها برداشته می‌شود، براحتی نفت می‌فروشیم، بسادگی پول آن را وصول می‌کنیم، سرمایه خارجی به کشور سرازیر می‌شود و امکان حکومتاری بی‌دردسر را با گسترش دامنه تنش‌زدایی برای سال‌های زیاد تضمین می‌کنیم. این خلاصه برنامه دولت نوحافظه‌کاران برای اداره کشور بود. رؤیایی کودکانه که از بی‌جواب گذاشتن این سوال اساسی ایجاد شده بود که «چرا باید ابرقدرت‌ها و قدرت‌های جهانی که به روشنی کارآمدی سازوکار تحریم‌های خود را با رفتار و کردار شما مشاهده کرده‌اند، راضی به تداوم حکومتاری و سيطرة شما بر ایران باشند؟!». وقتی آنها می‌بینند به این سادگی می‌توانند رفتار دولت ایران را تغییر دهند، چرا به کم قانع باشند و چرا نباید با ادامه فشارهای خود تغییرات گسترده‌تر و ملموس‌تری را شاهد باشند؟ نکته اساسی اینجاست که چرا دولتمردان نوحافظه‌کار و نخبگان هم‌راستا با آنها چنین تصور می‌کردند که آمریکا ادامه حکومت‌شان را تضمین می‌کند؟ پاسخ شاید در اینجا باشد که این نخبگان برنامه بزرگی برای معرفی خود به عنوان بهترین آلترناتیو وضع موجود دارند و ...

ادامه در صفحه ۱۶